

Міністерство освіти і науки України
Харківський соціально-економічний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора ХСЕФК

Ольга ГАЛКІНА

« 10 » квітня 2024 року

ПРОГРАМА
УСНОЇ СПІВБЕСІДИ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

для абітурієнтів, що вступають на основі
базової середньої освіти для здобуття
освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра у 2024 р.

Розглянуто та схвалено

на засіданні циклової комісії

загальноосвітніх дисциплін

Протокол № 8 від 05 квітня 2024 року

Голова Олена МАТВІІВА

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка до програми індивідуальної усної співбесіди з історії України.
2. Програма індивідуальної усної співбесіди з історії України.
3. Питання для проведення індивідуальної усної співбесіди з історії України.
4. Критерії оцінювання.
5. Рекомендована література.

Пояснювальна записка до програми індивідуальної усної співбесіди з історії України

Історія України – одна з найважливіших гуманітарних наук, що дає цілісне уявлення про історичне минуле українського народу як невід’ємної частини європейської спільноти.

Програма індивідуальної усної співбесіди (далі – ІУС) розроблена з урахуванням основних складових історичної свідомості, мети, змісту та результатів навчально-пізнавальної діяльності, які закладені в Державному стандарті базової середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України для закладів загальної середньої освіти. Вона містить пояснювальну записку, теми змісту навчального матеріалу, перелік основних питань, які виносяться на співбесіду. Цей перелік дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання потрібно звернути увагу при підготовці до співбесіди з історії України.

Метою ІУС з історії України є виявлення рівня сформованості ключових та історичної компетентностей абітурієнтів, визначення відповідності результатів їх навчально-пізнавальної діяльності Державному стандарту базової середньої освіти.

Співбесіда передбачає перевірку рівня сформованості в абітурієнтів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

- **хронологічна компетентність** – передбачає вміння орієнтуватися в історичному часі, розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу, співвідносити історичні події, явища з періодами, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу;
- **просторова компетентність** – передбачає вміння орієнтуватися в історичному просторі, співвідносити розвиток історичних явищ і процесів з географічним положенням країн та природними умовами, користуючись картою, пояснювати причини і наслідки історичних подій, процесів вітчизняної та всесвітньої історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин;
- **мовленнєва компетентність** – передбачає вміння будувати висловлювання щодо історичних фактів, історичних постатей та історичної теорії, реконструювати образи минулого у словесній формі у вигляді опису, оповідання, образної характеристики, викладати історичні поняття, зв’язки і тенденції історичного розвитку застосовуючи пояснення, доведення, міркування, узагальнюючу характеристику;
- **інформаційна компетентність** – передбачає вміння працювати з джерелами історичної інформації, самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел; критично аналізувати, порівнювати та оцінювати історичні джерела;

- аксіологічна компетентність – передбачає вміння формулювати оцінки і версії історичного руху й розвитку; порівнювати й оцінювати факти та діяльність історичних осіб з позиції загальнолюдських та національних цінностей, визначати власну позицію щодо суперечливих питань історії; виявляти тенденції і напрями історичного розвитку; оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події.

Програма ІУС охоплює шкільний курс історії України за 5-9 класи від найдавніших часів до початку ХХ століття.

Завдання ІУС з історії України полягає в тому, щоб оцінити знання та вміння вступників:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;
- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;
- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;
- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

Програма індивідуальної усної співбесіди з історії України

1. ВСТУП. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Історія України як наука. Загальна періодизація. Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів).

Дати:

IV – середина III тис. до н. е. – розселення племен трипільської культури на території України;

VIII–VI ст. до н. е. – Велике грецька колонізація;

IV–VI ст. – Велике переселення народів;

V–VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни: «періодизація», «історичні джерела», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «кочівники».

Характеризувати суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кіммерійців, скіфів, сарматів, населення міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян. Визначати основні риси археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму.

2. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗКВІТ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Руська земля (Куявія). Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князування Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії.

Дати:

860 р. – укладення першого відомого договору Русі з Візантією;

860, 907, 911, 941, 943–944 рр. – походи князів на Константинополь;

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019–1054 рр. – князування Ярослава Мудрого в Києві.

1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим.

Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий.

Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «язичництво», «християнство».

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику Аскольда, Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Пояснювати, у чому полягає значення та наслідки внутрішньо- та зовнішньополітичної діяльності князів доби. Визначати передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, утворення Київської Русі, наслідки походів князів.

3. КИЇВСЬКА РУСЬ ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНОСТІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА

Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод). Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі.

Дати:

- 1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів;
- 1111 р. – «хрестовий похід» руських князів проти половців;
- 1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах;
- 1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави;
- 1238–1264 рр. – правління Данила Романовича;
- 1240 р. – захоплення Києва монголами;
- 1242 р. – утворення Золотої Орди.

Персоналії: Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни: «політична роздробленість», «снем» наслідки золотоординського панування.

Пояснювати значення та наслідки Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Київської Русі, особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави.

4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.)

Входження українських земель до складу інших держав. Кревська унія. «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Виникнення українського козацтва.

Дати:

- 1362 р. – битва на р. Сині Води;
- 1385 р. – укладення Кревської унії;
- 1410 р. – Грюнвальдська битва;
- 1471 р. – остаточна ліквідація Київського князівства;
- 1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах;
- 1514 р. – битва під Оршею.

Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло.

Поняття та терміни: «шляхта», «магдебурзьке право», «козак».

Визначати особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення українського козацтва, наслідки татарських набігів.

5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI СТ.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 90-х рр. XVI ст. Братський рух. Утворення греко-католицької церкви.

Дати:

1556 р. – заснування князем Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої Січі;

1569 р. – Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої;

1586 р. – утворення першої братської школи;

1596 р. – Берестейська церковна унія.

Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький.

Поняття та терміни: «реєстрове козацтво», «повстання», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «братство».

Характеризувати соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, військово-політичну організацію козацтва; становище православної церкви, діяльність видатних діячів періоду, православних братств. Визначати причини та наслідки Люблінської та Берестейської уній, перших козацьких повстань.

6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII СТ.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва в Хотинській війні. Козацькі повстання 1620–1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...»

Дати:

1616 р. – взяття запорозькими козаками фортеці Кафа;

1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана П. Сагайдачного на Москву;

1621 р. – Хотинська битва;

1637–1638 рр. – повстання під проводом Павлюка, Острянина та Гуні.

Персоналії: Марко Жмайло, Тарас Трясило, Іван Сулима, Петро Конашевич-Сагайдачний, Петро Могила, Йов Борецький.

Поняття та терміни: «панщина», «фільварки».

Характеризувати соціально-економічне та політичне становище в українських землях. Визначати наслідки «доби героїчних походів козацтва» перших десятиліть XVII ст., козацьких повстань 20–30-х рр. XVII ст.

7. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII СТ.

-визвольна війна українського народу. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Зовнішньо-політична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати:

- 1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;
- 1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;
- 1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;
- 1652 р. – Батозька битва;
- 1654 р. – Переяславська рада;
- 1656 р. – укладення московсько-польського Віленського перемир'я.

Персоналії: Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Гетьманщина».

Характеризувати відносини Війська Запорозького з Польщею, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р. Визначати причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Пояснювати, у чому наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби

8. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ 50-Х – У 80-ТІ РР. XVII СТ.

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцького договору (1658). Московсько-українська війна 1658–1659 рр. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І. Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського війська (1677–1678 рр.). Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

- 1659 р. – Конотопська битва;
- 1667 р. – укладення Андрусівського перемир'я;
- 1669 р. – укладення Корсунської угоди, визнання Гетьманщиною протекторату Османської імперії;
- 1681 р. – укладення Бахчисарайського мирного договору;
- 1686 р. – укладення «Вічного миру».

Персоналії: І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович.

Поняття та терміни: «Руїна».

Характеризувати зовнішню та внутрішню політику гетьманів, зміст політичних угод того часу, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя. Визначати причини та наслідки Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Північна війна і Україна. Гетьманування І. Мазепи, І. Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Повстання під проводом С. Палія (1702–1704 рр.).

Дати:

1708–1709 рр. – повстання гетьмана І. Мазепи;

1709 р. – зруйнування російськими військами Січі; Полтавська битва;

1710 р. – ухвалення Конституції Пилипа Орлика;

1713 р. – ліквідація козацтва на Правобережній Україні;

1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Персоналії: І. Мазепа, К. Гордієнко, І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол, П. Орлик, Ф. Прокопович.

Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «Паліївщина».

Характеризувати внутрішню та зовнішню політику гетьманів у зазначений період, діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень Конституції Пилипа Орлика; перебіг подій повстання гетьмана І. Мазепи. Визначати причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни; наслідки Полтавської битви для українських земель; причини та наслідки повстання під проводом С. Палія.

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII СТ.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.).

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1783 р. – царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії: К. Розумовський, П. Калнишевський, О. Довбуш, М. Залізняк, І. Гонта.

Поняття та терміни: «Нова Січ», «паланка», «Задунайська Січ», «Коліївщина».

Характеризувати основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості гайдамацького та опришківського рухів, територіально адміністративний устрій та господарське життя Нової Січі. Визначати причини та наслідки гайдамацького й опришківського рухів, скасування гетьманства та ліквідації Запорозької Січі, поділів Речі Посполитої, приєднання земель Правобережної України та Кримського ханства до Росії. Пояснювати значення Запорозької Січі та Гетьманщини в історії України.

11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Початок промислового перевороту. Початок українського національного відродження. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка (1812–1835 рр.).

Дати:

1812 р. – російсько-французька війна;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1840 р. – перше видання «Кобзаря» Т. Шевченка

1846–1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського братства.

Персоналії: Й. Гладкий, М. Гулак, І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко.

Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масонство», «декабристи»

Характеризувати політику Російської імперії щодо України, початок національного відродження, форми соціального протесту українського населення (повстання, бунти), поширення на Україну російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Визначати причини та пояснювати, у чому значення антикріпосницького руху в українських землях у складі Російської імперії, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

12. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Приєднання західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848–1849 рр. Діяльність Головної руської ради (1848–1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності.

Дати:

1833–1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

Персоналії: М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, Л. Кобилиця.

Поняття та терміни: «революція», «Весна народів»

Характеризувати політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення.

13. НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

Події Кримської війни 1853–1856 рр. на території України. Селянські виступи. Реформи 60–70-х рр. ХІХ ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху.

Дати:

9 лютого 1861 рр. – царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1876 р. – Емський указ;

1877 р. – «Чигиринська змова».

Персоналії: В. Антонович, М. Драгоманов, Б. Грінченко, П. Чубинський.

Поняття та терміни: «земства», «громадівський рух», «Братство тарасівців», «народники».

Характеризувати основний зміст реформ 1860–1870-х рр., особливості проведення реформ на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині ХІХ ст., процеси модернізації, національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії, основні погляди та напрямки діяльності громадівців. Визначати наслідки Кримської війни для України, реформ 1860–70-х рр., прийняття Валуєвського циркуляру та Емського указів.

14. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Становлення й консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905–1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. – створення Революційної української партії (РУП), першої політичної партії Наддніпрянської України;

1908 р. – створення Товариства українських поступовців (ТУП);

Персоналії: Є. Чикаленко, М. Міхновський.

Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «страйк».

Характеризувати особливості економічного та соціального розвитку Наддніпрянської України, національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905–1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, «українські питання» у III і IV Державних Думах, проведення Столипінської аграрної реформи, особливості її запровадження в Україні. Визначати основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель у складі Російської імперії на початку XX ст., причини та наслідки посилення національного гніту в 1907–1914 рр.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ІУС З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

1. Первіснообщинний лад на території України. Трипільська культура та її історичне значення.
2. Кіммерійці, скіфи, сармати та інші племена на території України. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
3. Формування державності у східних слов'ян у I тис. н.е. Роль князів Олега, Ігоря, Ольги і Святослава у становленні Київської держави.
4. Реформи Володимира Великого і Ярослава Мудрого.
5. Відновлення могутності Київської держави за Володимира Мономаха. Політична роздробленість Київської Русі та її наслідки.
6. Культура Київської Русі. Історичне значення хрещення Русі.
7. Галицько-Волинське князівство за часів Романа Мстиславовича і Данила Романовича.
8. Монгольська навала та її наслідки для українських земель.
9. Звільнення українських земель з-під влади Золотої Орди і входження їх до складу Великого Князівства Литовського.
10. Входження українських земель до складу Польщі. Люблінська унія та її наслідки для українських земель.
11. Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ та її устрій.
12. Причини та початок Національно-визвольної війни українського народу в середині XVII ст.
13. Державне будівництво в ході Національно-визвольної війни середини XVII ст. Українсько-московський договір 1654 р. та його суть.
14. Гетьман І. Виговський і його спроба унезалежнення України від Москви.
15. Доба Руїни та боротьба гетьмана П. Дорошенка за об'єднання українських земель.
16. Гетьман І. Мазепа в українському національно-визвольному русі.
17. Конституція П. Орлика – перша Конституція України.
18. Ліквідація російським самодержавством гетьманства та решток автономного устрою Гетьманщини. Приєднання Криму і Північного Причорномор'я до Росії.
19. Гайдамацький і опришківський рухи в Україні в першій половині XVIII ст. Коліївщина. Поділи Речі Посполитої.
20. Входження західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II.
21. Кирило-Мефодіївське товариство і його роль в українському національному відродженні.
22. Революційні події 1848-1849 рр. і західноукраїнські землі.
23. Російські реформи 60-70 років XIX ст. та соціально-економічний розвиток Наддніпрянської України.
24. Політизація українського національного руху наприкінці XIX ст. Утворення перших політичних партій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Метою проведення співбесіди є перевірка розуміння вступниками закономірностей історичного розвитку України, їх здатності проаналізувати й обґрунтувати об'єктивну обумовленість явищ і процесів, їхній причинний зв'язок (детермінованість), дати їм оцінку. Відповідь повинна ґрунтуватися на принципах історизму, де явища повинні розглядатися в конкретних умовах часу і місця, та об'єктивністю, де історичний процес є об'єктивною закономірністю, що визначає процес суспільно-політичного розвитку.

При оцінюванні навчальних досягнень вступників з історії України враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями та навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня щодо історичної події, явища, діяча.

Матеріал повинен відповідати хронологічній послідовності.

Хід співбесіди відображається у листку співбесіди, куди вносяться поставлені питання і де відображається повнота та правильність відповідей.

Варіант завдання для співбесіди, яке отримує вступник, містить тритеоретичних питання. Відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється в 12 балів (див. Таблицю критеріїв оцінювання відповідей вступника) при умові, якщо вони є повними, змістовними та вичерпними, демонструють не лише знання вступником теоретичного матеріалу, але й вміння творчо застосовувати ці знання. Відповіді, що розкривають історичне явище або подію, але не містять повного обґрунтування та характеристики, допущені помилки при визначенні хронології, оцінюються частково.

Таблиця критеріїв оцінювання відповідей вступників

Рівні навчальних досягнень абітурієнтів	Бали	Вимоги до умінь студента
Початковий	1	Відсутнє знання основного програмного матеріалу; абітурієнт може відтворити кілька історичних термінів, явищ; обирає вірний варіант з відповіді (на рівні «так-ні»)
	2	Частково визначає хронологічну послідовність подій; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними. Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного

		фактичного матеріалу
	3	Немає розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів; відсутнє розуміння історичних закономірностей та взаємозв'язків; не володіє необхідними для виконання завдання вміннями; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами
Середній	4	Демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння окремими знаннями та вміннями; слабо орієнтується у ключових поняттях та термінах, має фрагментарні навички роботи з історичними джерелами
	5	Самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі в абітурієнта; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання; демонструє знання основних дат й в цілому орієнтується у хронології
	6	Абітурієнт демонструє загальні знання програмного матеріалу, але допускає суттєві помилки при відтворенні фактичного матеріалу, роботі з історичними картами
Достатній	7	Абітурієнт вірно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, здатен давати оцінку діяльності історичних постатей
	8	Абітурієнт має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал у стандартних та змінених нестандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; демонструє навички роботи з історичними документами та картами
	9	Абітурієнт виконує нескладні творчі завдання, володіє методами аналізу історичних подій, явищ, процесів, при відповіді використовує історичні документи, але припускається незначних помилок
Високий	10	Абітурієнт має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, процесів; демонструє вміння критично оцінювати діяльність історичних діячів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; вирішує творчі завдання; вільно володіє визначеними програмою знаннями та вміннями.

	11	Абітурієнт вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; може самостійно вивчати новий матеріал
	12	Абітурієнт володіє системними знаннями, вміє їх самостійно набувати; вільно висловлює власні судження, переконливо їх аргументуючи

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно відповівши на всі питання ІУС з історії України, – 36 балів, що переводиться у 12-бальну шляхом підрахунку середнього арифметичного, або у 200-бальну систему (див. Таблицю відповідності).

Таблиця відповідності оцінювання результатів співбесіди, обрахованих за 36-бальною шкалою, значенням 200-бальної шкали

Кількість балів ІУС	Значення за 200-бальною шкалою	Кількість балів ІУС	Значення за 200-бальною шкалою	Кількість балів ІУС	Значення за 200-бальною шкалою
1	57	13	131	25	183
2	62	14	137	26	184
3	68	15	144	27	186
4	75	16	150	28	187
5	81	17	156	29	189
6	87	18	162	30	191
7	94	19	169	31	192
8	100	20	175	32	194
9	106	21	176	33	195
10	112	22	178	34	197
11	119	23	180	35	198
12	125	24	181	36	200

Рекомендована література

1. Власов В.С. Історія України [Текст]: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / В.С. Власов. – Київ : Літера ЛТД, 2017. – 304 с
2. Гук О.І. Історія України. Комплексне видання для підготовки до ЗНО та ДПА. – «Освіта», 2021.
3. Історія України: комплексне видання / Власов В., Кульчицький С., Панарін О. - Київ: Літера ЛТД, 2021. - 512 с.: іл., карти.
4. Смолій В.А. Історія України [Текст]: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В.А. Смолій, В.С. Степанков. – 3-ге вид. – К.: Генеза, 2015. – 238 с. : іл.
5. Струкевич О.К. Історія України [Текст]: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О.К. Струкевич. – К.: Грамота, 2017. – 240 с.: іл.
6. Швидько Г.К. Історія України [Текст]: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.К. Швидько, П.О. Чорнобай. – К.: Генеза, 2016. – 352 с.: іл., карти.